

Södra Förstadsgatan 35, plan 4
205 02 Malmö
040-333883

<https://www.1177.se/hitta-vard/kontaktkort/Vuxenpsykiatrimottagning-spelberoende-Malmo/>

REMISSVAR

30 april 2021
Fi2021/00300

1 (4)

REMISSVAR: Ökat skydd och stärkt reglering på den omreglerade spelmarknaden (SOU 2020:77)

Region Skånes mottagning för spelberoende har beretts möjlighet att lämna remissvar avseende rubricerade utredning. Spelberoendemottagningen är en öppenvårdsenhet inom Beroendecentrum Malmö-Trelleborg, vilket i sin tur är ett område inom den vuxenpsykiatriska verksamheten i Malmö/Trelleborg. Spelberoendemottagningen har ett regionalt uppdrag för hela länet, och tar emot vuxna patienter med beroende av spel om pengar.

Författaren till detta remissvar är överläkare och medicinskt ansvarig vid denna mottagning, samt också professor i beroendemedicin vid Lunds universitet, med särskild inriktning på spelberoende. Denna mottagning ansluter sig till det remissvar som Lunds universitet, Medicinska fakulteten, har sänt in, och där ett antal aspekter belyses. Här följer, från mottagningens perspektiv i hälso- och sjukvården, några ställningstaganden med särskilt stor förankring i det kliniska arbetet med patienter med spelberoende.

Föreslagna åtgärder för att utestänga olicensierat spel

Spelberoendemottagningen, Region Skåne, ställer sig bakom föreslagna åtgärder i syfte att begränsa risken för fortsatt spel på olicensierade sidor hos personer som är Spelpaus-avstängda. Vi bekräftar den bild som förmedlas i utredningen, av att många personer som spelar på olicensierade sidor gör detta för att de har stängt av sig på spelpaus.se för att försöka bemästra sitt spelberoende. Denna erfarenhet gör vi både från kliniskt arbete med vårdsökande patienter med spelberoende, och från nya forskningsdata; i en befolkningsstudie från vår forskargrupp, en enkät till nätspelare i landet, hade 38 procent av de Spelpaus-avstängda någon gång spelat trots Spelpaus. Den vanligaste spelformen var nätcasino (Håkansson & Widinghoff, 2020a). För närvarande förbereds vid vår mottagning en studie som

kommer att beskriva spelande trots Spelpaus hos patienter vid Region Skånes spelberoendemottagning. Resultat av den studien väntas under tidig höst 2021.

Riskklassificering av spel

I det kliniska arbetet med spelberoende, vid en mottagning som vår, är det uppenbart att olika spelformer har olika hög beroenderisk. Det stora flertalet av vårdsökande patienter med spelberoende rapporterar att deras problemspel är ett nätbaserat spel, där nätcasino är den vanligaste spelformen (Håkansson et al., 2017). Studier från vår grupp bekräftar bilden av att även inom gruppen nätspelare, har nätcasino en särställning i form av dess koppling till överskudsättning och spelproblem, alltså även i jämförelse med andra nätbaserade spel (Håkansson, 2020; Håkansson & Widinghoff, 2020a; Håkansson & Widinghoff, 2020b).

Vi ställer oss positiva till en riskklassificering av spel, och till att exempelvis Spelinspektionen och Folkhälsomyndigheten får uppdraget att ta fram en modell för detta. Vi ser också fram emot att kliniska erfarenheter och forskningsdata från klinisk verksamhet tillvaratas i en sådan modell. Här kan vi också tänka oss att det nyligen initierade kvalitetsregistret för spelberoendebehandling (GamReg Sweden), med Region Skåne (Beroendecentrum) som huvudman, kan komma till användning som datakälla (<https://rcsyd.se/anslutna-register/gamreg-sweden>).

Värdeautomater

Vi delar utredningens uppfattning om att staten fortsatt ska vara ägare till värdeautomater, dvs att dessa fortsatt ska omfattas av ett statligt monopol under Svenska Spel. Värdeautomaternas roll hos personer med spelberoende har förvisso minskat på de senaste årens höggradigt nätbaserade spelmarknad, och spelas av en minoritet av vårdsökande patienter på vår mottagning (Håkansson et al., 2017). Ändå är det kliniska intrycket tydligt; denna spelform har en hög beroendepotential och riskerar att nå personer med hög sårbarhet för spelproblem, alkoholproblem och psykisk ohälsa. Vi tillstyrker därför utredningens förslag om fortsatt statlig kontroll. Vi tillstyrker också att den covid-19-relaterade specialregleringen för förlustgränser på värdeautomater permanentas, och att effekterna av detta följs upp.

Behov av ökade möjligheter att följa utvecklingen på spelmarknaden

Vi instämmer i att det finns behov av förbättrade möjligheterna att observera trender på spelmarknaden. Vi förstår att detta är centralt även ur marknadssynpunkt, men från kliniskt håll vill vi framhålla att behovet också gäller möjligheterna att följa trender i vårdsökande, t ex avseende vilka patientgrupper

som söker och vilka spelformer som rapporteras hos vårdsökande med spelberoende. Den kliniska bilden hos vårdsökande kan vara en utmärkt indikator på hur riskabla spelbeteenden på den svenska spelmarknaden förändras. Vi vill också betona att de uppföljningsinstrument som finns för många sjukdomstillstånd – nationella diagnosregister och nationella kvalitetsregister – i hög grad har saknats för området spel om pengar och diagnosen spelberoende. Till stor del beror detta på att spelberoende traditionellt inte har bedömts och behandlats i sjukvården. Vår forskargrups forskning på nationella patientregistret från de senaste åren visar i och för sig viktiga resultat, men visar också att antalet personer som återfinns i dessa register är litet jämfört med det sannolika antalet personer med spelberoende i landet. Återigen beror detta på att spelberoende inte har behandlats i sjukvården tidigare (Karlsson & Håkansson, 2018).

Av samma skäl introducerade Region Skåne nyligen kvalitetsregistret för spelberoendebehandling (GamReg Sweden, <https://rcsyd.se/anslutna-register/gamreg-sweden>). Registret används regionalt men kan spridas och användas även nationellt. Registret kan därmed bli en värdemätare på hur trender i vårdsökande förändras, inklusive vilka spelformer som sökande patienter rapporterar.

Lotteri- och kasinoliknande inslag i datorspel

Ur ett kliniskt perspektiv tillstyrker vi en fortsatt utredning av och observans på denna fråga. Spel om pengar och dataspelande är fenomen som alltmer liknar varandra, och vår grupp har också i forskning visat att problematiskt spel om problematiskt dataspelande statistiskt har samband med varandra (Karlsson et al., 2019). Inslag i dataspel som liknar spel om pengar – eller som är spel om pengar – exponeras därmed för personer, ofta unga personer, med förhöjd risk att fastna i spelproblem. Även den kliniska bilden från mottagningen bekräftar att spel om pengar och dataspelande inte sällan kan hänga ihop. Det finns alltså skäl att fortsätta utreda hur man juridiskt och tekniskt kan reglera spel om pengar inom dataspel. Vi bedömer att kunskap och konkreta preventionsmetoder på detta område kan vara av stor betydelse för folkhälsoarbete riktat till framför allt unga personer.

Referenser

Håkansson A. Impact of COVID-19 on online gambling – a general population survey during the pandemic. *Frontiers in Psychology* 2020;11:568543.

Håkansson A, Mårdhed E, Zaar M. Who seeks treatment when medicine opens the door to gambling disorder patients – psychiatric co-morbidity and heavy predominance of online gambling. *Frontiers in Psychiatry* 2017;8:255.

Håkansson A, Widinghoff C. Gambling despite nationwide self-exclusion – a survey in online gamblers in Sweden. *Frontiers in Psychiatry* 2020a;11:599967.

Håkansson A, Widinghoff C. Indebtedness and problem gambling in a general population sample of online gamblers. *Frontiers in Psychiatry* 2020b;11:7.

Karlsson J, Broman N, Håkansson A. Associations between problem gambling, gaming, and internet use: a cross-sectional population survey. *Journal of Addiction* 2019;2019:1464858.

Karlsson A, Håkansson A. Gambling disorder, increased mortality, suicidality, and associated comorbidity: a longitudinal nationwide register study. *Journal of Behavioral Addictions* 2018;7:1091-9.

Malmö den 30 april 2021,

för Spelberoendemottagningen

Anders Håkansson

Överläkare, Vuxenpsykiatrimottagning Spelberoende, Region Skåne. Professor, Lunds universitet. anders.c.hakansson@skane.se